

Limba și literatura română

Ghid complet pentru
Evaluarea Națională 2027

- clasa a VIII-a -

Teste	4	Predicatul	244
NOȚIUNI DE TEORIE ȘI EXEMPLE		Subiectul	245
Lectură	202	Atributul	245
Textul literar	202	Realizarea propozițională: atributiva	246
Textul epic.....	202	Complementul direct	246
Textul liric.....	203	Realizarea propozițională: completiva directă	247
Textul dramatic	207	Complementul indirect	247
Tipuri de texte literare.....	207	Realizarea propozițională: completiva indirectă	247
Textul nonliterar	209	Complementul prepozițional	248
Tipuri de texte nonliterare	209	Realizarea propozițională: completiva prepozițională ..	248
Textul multimodal.....	210	Circumstanțialul de loc	248
Redactare	211	Realizarea propozițională: circumstanțiala de loc	249
Textul. Planul de idei.....	211	Circumstanțialul de timp	249
Rezumatul. Transformarea vorbirii directe		Realizarea propozițională: circumstanțiala de timp	250
în vorbire indirectă	212	Circumstanțialul de mod	250
Redactarea diferitelor tipuri de texte.....	213	Realizarea propozițională: circumstanțiala de mod	251
Stilul.....	216	Circumstanțialul de cauză	251
Respectarea normelor de ortografie și de punctuație...	217	Realizarea propozițională: circumstanțiala de cauză ...	252
Elemente de construcție a comunicării	219	Circumstanțialul de scop	252
I. Ortografie și ortoepie	219	Realizarea propozițională: circumstanțiala de scop	
II. Vocabular.....	221	(finala).....	252
III. Variație stilistică	223	Interculturalitate	253
IV. A. Morfologie	224	Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită	
Verbul	224	la cartea digitală	253
Substantivul	228	Începuturile scrierii în limba română	254
Articolul.....	229	Identitate personală. Identitate națională.	
Pronumele și adjectivul pronominal.....	230	Diversitate culturală și lingvistică.....	254
Adjectivul	236	Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României.	
Numeralul	237	Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a	
Adverbul	238	vorbitorilor de limbă română de pretutindeni	254
Prepoziția.....	239	Cultura populară. Valori ale culturii populare în	
Conjunția.....	239	spațiul românesc	254
Interjecția	240	Elemente de mitologie românească	256
IV. B. Sintaxă	240	Modele comportamentale în legendele greco-romane	
Enunțul. Propoziția	240	(în textele literaturii universale).....	256
Tipuri de enunțuri.....	241	Relații culturale constructive. Noi și ceilalți.	
Relații sintactice.....	241	Contacte culturale.....	256
Construcții sintactice.....	242	Valori culturale românești în lume	256
Apoziția.....	244	Valori culturale/morale	256
Funcții sintactice și realizări propoziționale	244	Fișe de lucru	259

Testul 1

10 puncte din oficiu

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

La una din porțile mari, din lemn, de pe Strada Castelului, cum îi spuneam pe numele vechi, deși atunci se numea Pavlov, aveam un prieten: un câine-lup sau, în orice caz, o corcitură de ceva cu câine-lup. După ce ne-am contrazis o zi întreagă în legătură cu numele cel mai potrivit, am convenit să-l botezăm Mitică sau Miticuțu (adică Miti-cuțu). Numele nu i se potrivea, pentru că numele era prea mic pentru un câine așa de mare, dar ne plăcea.

Se lăsa hrănit de stăpânii casei, totuși refuza să intre în curte, să i se pună lesă sau să fie în orice fel supus și prizonier al cuiva. Iarna îl găseam tot afară, oricât de frig ar fi fost. Îi puneam un carton și o pătură veche, lângă poartă, pe acestea le accepta. Îi dădeam parizer. Vara, toată lumea îi turna apă rece în castron. Cel mai liber câine pe care l-am văzut vreodată, și foarte inteligent. Știa să evite pericolele. Când i se dădea de mâncare nu se repezea, ca toți ceilalți, înghițind pe nemestecate, o lăsa mult timp lângă el, de parcă nu i-ar fi păsat, apoi o cerceta temeinic înainte s-o mestece încet și cu grijă, așa cum, de altminteri, eram învățați și noi să facem, aproape la fiecare masă luată cu tata-mare. Pe vremea aia mulți oameni otrăveau câinii, unii doar pentru că îi deranja lătratul. Miticuțu nu lătra, dar dacă era supărat mârâia și-și arăta colții. Avea un fel foarte grațios și degajat de a-și încrucișa labele din față, ca un om care stă picior peste picior. Nu știam câți ani are, mie mi se părea cam bolnav, că avea tot felul de răni pe labe. Am încercat să-l dau cu apă oxigenată, din aia care sfârâia albă pe rană, dar, spre deosebire de noi care eram atât de obișnuiți, că nici nu ne mai ustura, a făcut urât de tot, și-a arătat colții. Ce te mira la el, față de alți câini, era o mare tristețe. Parcă era un om melancolic. Parcă trăise ceva foarte rău și ținea minte. Parcă nu mai voia nimic de la lumea asta. Nu dădea din coadă, ca orice câine. Nu-l puteam înveseli, deși ne jucam cu el și-i râdeam, ca să-l obișnuim și pe el să râdă, cum fac părinții cu bebelușii. De câte ori treceam pe-acolo ca să urcăm pe Tâmpa (telecabina nu exista), aveam grijă să-i aducem ceva de mâncare, și uneori Miticuțu venea cu noi.

Într-una din zile nu l-am mai găsit la poartă. Nu ne-am alarmat, credeam că e într-una din turele lui singuratic. Dar nici a doua zi nu era, și nici într-a treia nu apăruse. Brusc, am fost siguri că i s-a întâmplat ceva rău. [...]

De data asta trebuia să ne aliam cu cineva din tabăra adulților, lucru pe care îl evitam, din instinct, cât puteam. De fapt ne-am aliat cu cineva din tabăra bătrânilor și ne era mult mai ușor să facem asta. Cel care s-a dovedit mai lovit de povestea noastră a fost uriașul nostru Nenea Ionel. [...]

Nu știu exact ce-a făcut și unde a fost, a lipsit de-acasă toată dimineața următoare, apoi la masa de prânz, apoi toată după-amiaza. Către ora 6 abia, când Tanti era deja foarte alarmată, soțul ei s-a întors supărat [...].

Dar în brațele lui era Mitică, unul învins, străin, nu așa cum îl știam noi, victorios chiar dacă trist, atent, bun, deștept. Era o jale să-l vezi: plin de sânge pe bot, cu falca fracturată, slăbit, cu răni pe trup, iar ochii lui, oricum triști, erau acum și speriați. Nenea Ionel l-a lăsat cu grijă jos, unde Tanti i-a făcut imediat un loc dintr-un halat de molton, curat și moale. [...]

Doctorul i-a tot făcut injecții, l-a oblojit, l-a bandajat. Noi veneam și, cu mare atenție, îl mângâiam foarte ușor, la nesfârșit și, după ce l-au scăpat de căpușe, ni s-a dat voie să ne lipim capul de trupul lui. Îi auzeam inima și respirația, îi simțeam căldura. Între timp câinele începuse să-și recapete privirea obișnuită, să-și încrucișeze liniștit și cu grație labele din față, să aibă încredere în cei din jur și se obișnuise și cu bătaile pendulei, la care tresărea, la început. Nu mai tremura când te apropiai de el, iar rănilor i s-au vindecat. Se uita cu noi la seriale, la televizorul de pe scrinul* cu șase sertare. Părul îi lucea ca niciodată înainte.

Nenea Ionel era cel care-l ducea acum la plimbare zilnic, pe orice vreme. Miticuțu acceptase o leșă frumoasă, făcută de domnul Blau, curelarul, din niște cordoane de-ale lui Tanti, dar cel care părea tras în leșă era Nenea Ionel, în timp ce Mitică dicta drumul, ca un stăpân.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

***scrin** – dulăpior cu mai multe sertare suprapuse.

TEXTUL 2

Îmi vine greu să cred că există cineva în lumea aceasta care să nu fi auzit despre Lassie (exceptând poate doar triburile care încă trăiesc departe de granița civilizației). Lassie este un câine care s-a făcut iubit prin actele lui de curaj și prin loialitatea de care a dat dovadă în atât de multe cazuri. Expansiunea televiziunii a dus la apariția și la răspândirea serialelor și a filmelor, care au consacrat nenumărați artiști. De multe ori, printre acești artiști s-au numărat și animale de companie, fie că sunt căței sau pisici. Uneori, unii dintre aceștia au devenit adevărate staruri, înfrumusețând copilăria multor generații și aducând zâmbete pe chipurile părinților. Lassie este un cățel care a reușit să dăinuie mai bine de jumătate de secol în inimile oamenilor.

Lassie a apărut în cadrul unei povestiri scurte scrise de către autorul britanic Eric Knight, pentru *Saturday Evening Post*. Succesul nu a întârziat să apară, ceea ce a dus la apariția unei prime cărți – *Lassie vine acasă*. În 1943, în cinematografele lumii a apărut primul film realizat după cartea lui Eric Knight. Descrierea lui Lassie a fost făcută chiar după câinele pe care Eric îl avea acasă, numit *Toots*. În carte, Lassie apare ca un câine a cărui blană avea trei culori, în timp ce în film a fost ales un câine cu două culori, alb și crem-portocaliu. În film, au fost folosite chiar și dubluri ale lui Lassie, cu precădere în momentele mai dificile. Pentru cunoscuta scenă în care Lassie trebuia să traverseze înot un râu învolburat a fost folosită o dublură, un câine pe nume Pal. Acesta a reușit cu greu să traverseze râul, fiind foarte aproape să își piardă viața. După acea scenă, directorul filmului, Fred Wilcox, a declarat: „Chiar dacă Pal a fost cel care a traversat râul, Lassie a fost cea care a ieșit din apă!”. Din acel moment, Lassie a devenit o stea în industria cinematografică, reușind să bată recorduri și să atragă tot mai multă atenție. Despre Pal se știe că a fost crescut la *Glamis Collies*, un adăpost cunoscut din California.

Documentele care atestă faptul că Lassie era un câine collie original, aparținând lui Rudd Weatherwax, s-au crezut pierdute într-un incendiu. În final, au fost reconstituite și transmise înspre aprobare către American Kennel Club (Asociația Chinologică Americană), care a recunoscut linia genetică a câinilor Lassie. În acest moment, Lassie se află la cea de-a zecea generație de câini.

Chiar dacă în carte Lassie era o femelă, toți câinii care au interpretat-o pe Lassie au fost masculi. Acest aspect se datora faptului că femelele își pierd periodic blana și sunt mult mai mici decât masculii. Se credea că un actor copil va arăta mult mai bine lângă un câine de dimensiuni mai mari, iar masculii aveau un aspect frumos tot timpul.

Text adaptat după *Lassie – Cel mai cunoscut Collie*, blog.pentruanimale.ro

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1.

2 puncte

_____ îi ajută pe copii să-l găsească pe Miticuțu. Câinele se însănătoșește în urma tratamentului administrat de _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Ceea ce o uimea cel mai mult pe fetiță în ceea ce-l privește pe Miticuțu era că

- a) nu lătra. c) era trist.
b) era vesel. d) mârâia.

2 puncte

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Pentru prima oară, personajul Lassie a apărut

- a) într-un film. c) într-un serial.
b) într-o carte. d) într-o povestire.

2 puncte

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
Unul dintre motivele pentru care rolul femeiei Lassie a fost interpretat de un mascul este că
- a) masculii sunt mai ușor de dresat.
 - b) femelele își pierd periodic blana.
 - c) masculii sunt mai mici.
 - d) femelele nu pot interpreta secvențe periculoase.

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Numele dat câinelui nu se potrivește cu înfățișarea lui.		
Culcușul său se afla în curte, lângă poartă.		
După ce se însănătoșește, Miticuțu acceptă să fie plimbat în lesă.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Lassie s-a remarcat prin curaj și prin loialitate.		
Aceasta a rămas în inimile oamenilor mai bine de un secol.		
Pentru scena traversării unui râu învolburat, rolul lui Lassie a fost interpretat de Pal.		

6. Precizează, în minimum două enunțuri, o trăsătură a tiparului textual identificat în fragmentul de mai jos, ilustrând-o cu o secvență relevantă.

„Dar în brațele lui era Mitică, unul învins, străin, nu așa cum îl știam noi, victorios chiar dacă trist, atent, bun, deștept. Era o jale să-l vezi: plin de sânge pe bot, cu falca fracturată, slăbit, cu răni pe trup, iar ochii lui, oricum triști, erau acum și speriați.”

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În secvența „Dar nici a doua zi nu era, și nici într-a treia nu apăruse.” există, în ordine:

- a) un numeral ordinal cu valoare adjectivală, un numeral ordinal cu valoare pronominală.
b) două numere ordinale cu valoare adjectivală.
c) două numere ordinale cu valoare pronominală.
d) un numeral ordinal cu valoare pronominală, un numeral ordinal cu valoare adjectivală.

2 puncte

5. Transcrie din fragmentul „Iarna îl găseam tot afară, oricât de frig ar fi fost. Îi puneam un carton și o pătură veche, lângă poartă, pe astea le accepta. Îi dădeam parizer. Vara, toată lumea îi turna apă rece în castron. Cel mai liber câine pe care l-am văzut vreodată, și foarte inteligent.” trei adjective aflate la grade de comparație diferite, pe care le vei preciza.

6 puncte

Adjectivul	Gradul de comparație

6. Alcătuieste un enunț asertiv în care substantivul „câine” să fie în cazul genitiv (1) și un enunț interogativ în care un pronume nehotărât să fie atribut pronominal (2).

6 puncte

(1) _____

(2) _____

7. Precizează tipurile de raport sintactic din fraza următoare: „Numele nu i se potrivea, pentru că numele era prea mic pentru un câine așa de mare, dar ne plăcea.”

6 puncte

8. Scrie, pe spațiile libere, forma corectă a cuvintelor evidențiate în următoarele enunțuri:

6 puncte

Dacă te gândești că nu ai **suficienți/suficienții** prieteni, nu **fi/fii** supărat! **la-ți/l-ați** niște **cățeluși/cățeluș** maidanezi, ca să înveți **să devi/să devii** mai empatic. Ei ar **fi/fii** dispuși să te iubească necondiționat.

Dacă te gândești că nu ai _____ prieteni, nu _____ supărat! _____ niște _____ maidanezi, ca să înveți _____ mai empatic. Ei ar _____ dispuși să te iubească necondiționat.

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Scrie, în minimum 100 de cuvinte, rezumatul textului 1.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul rezumatului** – 12 puncte;
- **redactarea rezumatului** – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 100 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Subiectul I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Domnișoara Spotlin a râs în clipa în care am chemat-o:

— [...] Va trebui să citiți ceva până la pauză.

Mae a părut mulțumită de propunere. Amândouă am scotocit în pupitre și am scos de acolo câte o carte.

[...] Acum încerc să citesc *Aventurile lui Black Beauty*, în care este descrisă viața unui cal – dar nu în culori calde, siropoase. Acțiunea se petrece demult, iar Black Beauty ajunge să fie maltratată de mai mulți oameni. Eu nu mă dau în vânt după cai, însă povestea aceasta este bine scrisă, cu toate că, uneori, propozițiile mi se par prea lungi. După ce am auzit-o pe Mae, am simțit nevoia intensă să citesc cuvintele cu voce tare, ca să le simt „aromele”.

Dar, în loc de asta, am aruncat o privire către cartea lui Mae. Ea citea ceva intitulat *Jurnalul Annei Frank*.

— Un jurnal? am întrebat-o eu, dorind să nu par mirată, însă vocea cu siguranță mi-a trădat nedumerirea.

Singura carte-jurnal pe care am citit-o vreodată era despre o fată care descoperă că, în realitate, este o prințesă – ceea ce mi s-a părut puțin cam ridicol.

— Ce fel de jurnal?

— Un jurnal din timpul Celui de-Al Doilea Război Mondial, mi-a răspuns Mae atunci. Eroina, pe care o cheamă Anne, a fost nevoită să se ascundă de frica naziștilor.

Știam cine fuseseră naziștii, pentru că citisem o carte despre un băiat german care s-a împrietenit cu un băiat evreu, într-un lagăr de concentrare nazist. Povestea lor m-a mișcat profund.

— Cine a scris cartea? m-am interesat eu.

— Ea însăși. Fata – Anne. Nu este ceva inventat, este o poveste adevărată. Între timp, a devenit celebră. [...]

Apoi, i-am arătat cartea mea.

— Eu citesc asta.

— Ah, ador *Aventurile lui Black Beauty*! a exclamat ea. Dar... săraca Ginger!

— Ce i se întâmplă lui Ginger?

Imediat, Mae și-a acoperit gura cu palma.

— Of, îmi pare atât de rău! Nu ar fi trebuit să spun asta! Nu ai ajuns până acolo, nu-i așa?

— Până unde?

— Nu-ți pot spune! Nu-ți pot spune! a repetat ea de parcă ar fi înnebunit. Ah, urăsc atunci când cineva îmi povestește ce se întâmplă mai departe într-o carte pe care tocmai o citesc! Îmi pare rău! Te rog, iartă-mă!

— Bineînțeles că te iert, i-am răspuns eu, nedumerită de înflăcărea ei, dar și întrebându-mă ce i se va întâmpla oare lui Ginger.

Sper ca această carte să nu-mi mai provoace coșmaruri, la fel ca precedentă. [...]

— Nu mai scot o vorbuliță, promit, a spus ea, închizând un fermoar imaginar peste propriile buze numai ca să-l deschidă la loc și să adauge: Știam eu că aveam gusturi comune în privința cărților. Te-am văzut ieri citind *Pollyanna*. Nu-i așa că e un nume frumos? „Pollyanna”... ca un fel de „polen”. E o adevărată plăcere să-i rostești numele. Și mie mi-ar plăcea să am un nume mai drăgălaș, precum al tău. „Calypso”. [...]

— Mulțumesc. Și mie îmi place numele tău, i-am spus, gândindu-mă că așa era politicos. Are un aer... primăvărat. E plin de speranță. Știi tu. Mae ca în luna mai.

Auzind asta, Mae m-a privit cu ochi mari:

— Ah, a oftat ea. Ce drăguț! Nici nu știi cât mă bucură cuvintele tale. Îți mulțumesc!

Jo Cotterill, *Lămâi, cărți și prieteni*

„Cărțile sunt oglinda minții tale, citești pagină după pagină și te gândești la tine. Îți vin lucruri despre tine, despre viața ta, despre cei din jurul tău.

E ca madlena lui Proust.

Are Marcel Proust o scenă în care personajul gustă dintr-o prăjiturică, în timp ce bea și o gură de ceai. Și în momentul ăla se întâmplă ceva foarte interesant și emoționant – și anume apar secvențe din trecut, din copilărie.

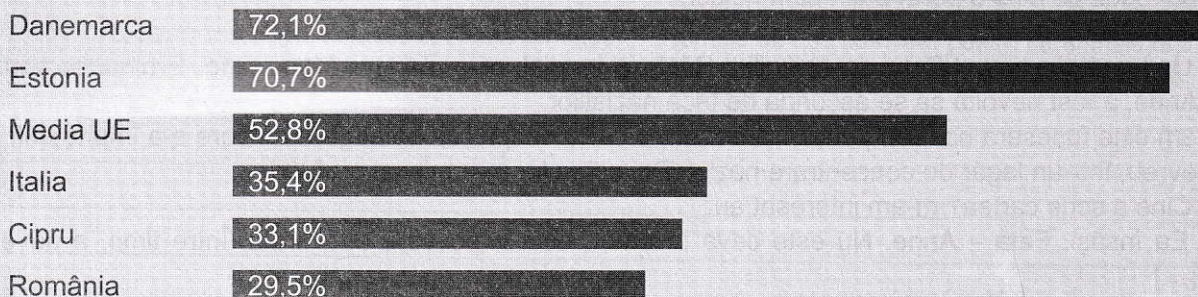
Vine peste tine trecutul, sub formă de secvențe. Așa e când citești o carte. Din când în când, apar aceste pagini, care funcționează ca niște madlene, care îți reamintesc de tine. Nu e păcat să se ducă viața și tu să nu știi nimic despre tine, de fapt? Despre tine, cel adevărat?”

Simona Popescu, autoare

Îți amintești care e ultima carte pe care ai citit-o? Puțin peste 70% dintre români ar răspunde cu dificultate la această întrebare.

Conform datelor Eurostat, 29,5 este procentul românilor care au citit cel puțin o carte de-a lungul anului 2022. Acest procent plasează România pe ultimul loc în topul european al cărților citite. Pe primele poziții sunt Luxemburg, Danemarca și Estonia.

Procentul persoanelor care au citit măcar o carte (2022)

Sursă: Eurostat

România are un istoric de cel puțin zece ani în a ocupa poziția de la coada clasamentului; mai multe date statistice arată că 9% dintre români au renunțat la citit – cel puțin în forma clasică – între 2007 și 2011.

Procentul românilor care au citit cel puțin o carte

Sursă: Eurostat

Text adaptat după Norbert Nemeș, *N-ai carte, n-ai parte* | Numai 30% dintre români citesc sau cum s-au schimbat obiceiurile de lectură, romania.europalibera.org

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1.

2 puncte

Jurnalul Annei Frank a fost scris de _____, în timpul _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Cartea pe care o citește Mae se numește

a) *Pollyanna*.

b) *Aventurile lui Black Beauty*.

c) *Jurnalul Annei Frank*.

d) *Calypso*.

2 puncte

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Mae spune că jurnalul pe care îl citește este

a) asemănător cu o altă carte citită.

b) plictisitor.

c) o poveste adevărată.

d) o poveste inventată.

2 puncte

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Conform datelor statistice, procentul românilor care au citit cel puțin o carte este

a) în scădere.

b) în creștere.

c) constant.

d) dificil de determinat.

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a marca dacă acesta este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doamna Spotlin le propune fetelor să citească aceeași carte până la pauză.		
Calypso simte nevoia să lectureze în gând.		
Calypso este mirată că Mae citește un jurnal.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Scriitoarea Simona Popescu apelează la o referință culturală pentru a îndemna oamenii să citească.		
Conform autoarei Simona Popescu, cititul conduce la cunoașterea de sine.		
Procentul italienilor care au citit cel puțin o carte în 2022 este mai mic decât cel al românilor.		

6. Precizează, în minimum două enunțuri, tipul de narator identificat în fragmentul de mai jos și motivează-ți alegerea.

„Eu nu mă dau în vânt după cai, însă povestea aceasta este bine scrisă, cu toate că, uneori, propozițiile mi se par prea lungi.”

6 puncte

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte
